

OOSTVLAAMSCHE ZANTEN

MEDEDEELINGEN VAN DEN BOND DER OOSTVLAAMSCHE
FOLKLORISTEN

Maatschappij zonder winstbejag

Secretariaat van den Bond :
L. VERLODT, Zalmstraat, 69, Gent.

Alle stortingen te doen op postrekening :
969.46, Bond Oostvl. Folkloristen,
Gent.

Redactie van Oostvl. Zanten :
F. VAN ES,
Groendreef, 114, Lokeren.
J. VERMEULEN & J. BOES.

Osschaart.

(Kanttekeningen naar aanleiding van de studie van F. van Es
« Osschaert » in het Jaarboek voor 1945, bl. 48-75).

In Zeeuwsch-Vlaanderen is Osschaart nog algemeen bekend. « Ossaert is een ruwharig monster, die de menschen op de rug springt, of, akelig huilend en brommend, met rammelende ketting over de erven en rond de huizen sluipt ». (Boschkapelle).

« Ossaert was een groote hond, die op eenzame plaatsen uit een sloot kwam duiken en dan zich liet dragen door iemand die daar voorbijkwam.

Nu hoor je niet meer over Ossaert spreken.

Omstreeks 1870 is Ossaert in de Schelde bij Walsoorden bezworen door den deken van Groenendijk en wel voor den tijd van 99 jaar ». (Boschkapelle).

« De weerwolf heet hier Osschaert. Men wijst menschen aan, die zich in den Osschaert kunnen veranderen; in die gedaante springen zij 's nachts eenzame wandelaars op den rug en laten zich een eind meedragen.

Ik herinner mij nog heel goed wie er in mijn jeugd als Osschaert bekend stond. Die man is in 1901 door het gerechtshof te Middelburg veroordeeld wegens een gruwelijke moord op een vrouw gepleegd ». (Koewacht).

« Ossaert kwam 's avonds uit slooten en watergangen te voorschijn, sprong op iemands rug en liet zich dragen. Eerst vlak bij huis liet hij af; met een schreeuw sprong hij dan terug in de sloot ». (Kloosterzande).

« Ossaert springt je op den rug en je moet hem dragen, of je wil of niet, tot hij plotseling verdwijnt. Verschillende menschen hebben dat ondervonden sommige hebben zijn klauwen op hun schouders voelen rusten », (St. Janssteen).

« Ossaert springt de menschen op de rug en ranselt ze dan nog met een stok af ». (Terhole).

« Osgort was een groote hond met kolossale ogen, die men 's avonds of 's nachts wel eens kon ontmoeten ». (Hoofdplaat).

« Ossaord sprong de menschen op den rug en bleef daar op zitten, tot ze in de buurt van huizen kwamen ». (Hoofdplaat).

Zoo luiden schriftelijke mededeelingen uit het jaar 1937, afkomstig van medewerkers van het Volkskunde-Bureau van de Kon. Ned. Akademie van Wetenschappen.

Hierbij moeten wij wel in aanmerking nemen, dat deze correspondenten geneigd zijn om het bestaan van sommige vormen van het volksgeloof (magie, daemonologie) zoo niet te ontkennen, dan toch te verdoezelen. Hedendaagsch volksgeloof wordt dan in den verleden tijd verteld; gebeurtenissen worden naar een, liefst ver, verleden verlegd.

Ongetwijfeld echter was het geloof in Osschaart voorheen algemeener. Wanneer over een daemonische gestalte minder dan vroeger wordt gesproken, ontstaat het verhaal dat deze gebannen werd, doorgaans naar den oever der zee. Wat te Boschkapelle en elders⁽¹⁾ van den Osschaart wordt verteld, hoorde men een eeuw geleden reeds van Lange Wapper te Antwerpen⁽²⁾ en van Flabbaart in het Meetjesland⁽³⁾.

* De naam Osschaart vindt men voor het eerst opgeteekend in 1837. (L'Emancipation, 1837, nr. 178). De naam Roesschaart, waaronder deze daemon aan de zee kust en, volgens Stijn Streuvels, ook te Ingoogem bij Oudenaarde bekend staat, wordt eerst in 1894 vermeld en wel te Blankenberge :

« Elke visscher krijgt van jongsaf eenen bijnaam, die zijnen familienaam gansch verdringt, zoodat de meeste visschers elkaar wel bij hunnen « lapnaam » (zooals men hier zegt), maar weinig of niet bij hunnen familienaam kennen. Dat geven van eenen

1) F. van Es, t. p. bl. 52-53 en bl. 74.

2) F. H. Mertens, in «Kunst en Letterblad», IV, (1842), 82-83.

3) J. W. Wolf, Nöðerlänðische Sagen, 661-662 (nr. 574).

bijnaam was eertijds eene heele plechtigheid. Het geschiedde, wanneer de visschersleerjongen, **opblijver** of **laver** geheeten, voor de eerste maal zou meevaren. Men doopte den knaap, met hem eenen emmer zeewater over het hoofd uit te gieten, onder het uitspreken van het volgende formulier :

Ik doop u.
En Roeschaart,
Die leelijkaard,
Keere zich om;
Romme dom dom.
Uw naam is.....!

De jongste vorm van dit formulier luidde aldus :

De olme dol,
De versche dol,
De edelbut,
De advokaat
Waar 't water in gaat.
Uw naam is....

Thans bestaat dit gebruik niet meer.⁽⁴⁾

Daar de naam Roesschaart, gelijk wij zagen, voorkomt in een verouderd rijm, dat gebonden was aan een gebruik, dat teloor ging, kunnen wij veilig aannemen, dat hij uit vroegeren tijd dateert. Trouwens, zonder hem bij name te noemen, vertelt ons F. H. Mertens reeds in 1842 over dezen kwelgeest : « Sedert men begonnen is beelden op alle hoeken van de straten (van Antwerpen) te zetten, kon hij (Lange Wapper) het niet meer uithouden, en men beweert dat hij thans langs de oever der zee zwerft en te Blankenberge de visschers en hun vrouwen kwelt⁽⁵⁾. »

Naast Roesschaart is ook de naam Osschaert langs de kust bekend en wel te Oostende.

De Osschaart is een spookschip, een (vlammende) driemaster, die, vooral op bepaalde feestdagen, op zee zichtbaar is, maar ook door de duinen vaart. Men heeft er vertellingen aan vastgeknoopt.⁽⁶⁾

* * *

Is de naam Roesschaart afgeleid van Osschaart of ook op andere wijze te verklaren ? Naar analogie van « eenen genoemd

4) A. Wauters, in «Volkskunde», VII, (1894), 85.

5) F. H. Mertens, in «Kunst en Letterblad», IV, (1842), 82-83

6) Alfried Harou in «Ons Volksleven», XI, (1899), 128-129 en Victor de Meyere in «Volkskunde», (1936), 108-109.

Hermans, ende van wittigheyt des lichaems genoemt Blanckaert», waarover in het leven van St. Gerlacus wordt gesproken⁽⁷⁾ zou de naam Roessaart te lezen zijn als « de rosse » (le rouquin), euphemisme voor den duivel.

Kwelgeesten worden vaker in direct verband met den duivel gebracht. Zoo wordt Flodder, die in West-Noord-Brabant inheemsch is, op enkele plaatsen Flodder-duvel genoemd.

* * *

In zijn belangwekkende studie geeft F. van Es ook een resumé van de kwestie of Osschaart identiek zou zijn aan Tapirusa of Capirusa, den zonderlingen schildhouder van het stadje Brielle in Zuid-Holland. Hij komt tot de conclusie : « Wat er van zij, de juistheid der identificeering kan dus sterk betwijfeld worden.⁽⁸⁾

Naast de wapenbeschrijving van Terlinc (begin 17^e eeuw), is de tot nu toe onbekend gebleven korte beschrijving van H. van Dam (1670) van belang.

Deze schrijft : « De stadt Briel voerd een Sintaurus tot syn wapen, welck monstreus Gedierte aldaar (toen bosch en wildernis zynde) soude ghevangen zyn, »⁽⁹⁾ dus een daemon, paard, man in de moerasbosschen voorkomende, identiek aan de definitie van F. van Es : over den naam Osschaart « wezen dat de kenmerken heeft van een paard of er op gelijkt ».⁽¹⁰⁾

In het begin der zeventiende eeuw, toen de Oost-Indische Compagnie werd opgericht, sprak natuurlijk iedereen over de Indiërs. Het is dus begrijpelijk dat Terlinck op zijn vraag naar de herkomst van den schildhouder te horen kreeg, dat deze uit Indië afkomstig was, daar men reeds lang niet meer wist, wat de wapenfiguur oorspronkelijk moest beduiden; alleen herinnerde men zich nog dat hij ook in het water thuis behoorde.

De naam, hoewel gedeeltelijk gelatiniseerd, zou behouden gebleven zijn : Capi - Caper - bok - sater (daemon); Russa - Roessaart.

Het wezen van den proteus met zijn vele gedaanteverwisselingen meende men niet beter te kunnen uitbeelden, dan ten

---

7) Het leven van den H. Gerlaars... uit het oudt origineel, overgeset door den Seer Eerw. Pater Cornelius Thilmans in 't jaer 1612, nu verbeterd en vermeerderd doot F. H. C. P. S. G., (Maestricht 1745), bl. 131.

8) F. van Es t. p. bl. 51.

9) H. van Dam, Korte Beschrijvinge van alle de Plaatsen en Polders, die ingebroken zijn door de schrickelijke Water-Vloedt, geschiedt op Maandagh den 26 . Januarij deses Jaars 1682 (Rotterdam 1682), bl. 27-28.

10) F. van Es, t. p., bl. 52.

halve een mensch, ten halve een dier voor te stellen, terwijl de beide meest voorkomende diergedaanten in de figuur te vinden zijn : paard en hond (weerwolf), « wesende van aensicht als Een mensch, ooren hebbende als Een brackhondt, Een staert als een hondt, ende voeten als een paert ».

Later gebeeldhouwde, geschilderde en geteekende wapens verschillen in menig detail van deze beschrijving : het menschelijk gezicht werd een vrouwengezicht, waarschijnlijk naar analogie van andere half-menschelijke, half-dierlijke schildhoudsters (meerminnen). De hondenstaart ziet men, via de staart van den modehond, den poedel, overgaan in een koestaart. Deze wapenfiguren hebben echter niet meer, als de beschreven figuur, een schild om de hals, maar bellen.

Bellen en ketenen zijn de geijkte voorstellingen van de geluidshallucinaties, die de verschijning van spookdieren en kwelgeesten in diergedaante teweegbrengen. Osschaart met zijn bellen vindt zijn tegenhanger in de Belleman (N-Brabant) en « Klodde mee z'n bellen » (prov. Antwerpen).

* * *

Evenals Kludde wordt ook Osschaart met den weerwolf geïdentificeerd : F. van Es deelt een zestal sagen mee die hierop betrekking hebben.

Meer algemeen-gehouden volksgeloof over Osschaart-Weerwolf vindt men in « Volk en Taal », IV, (1891), 41-42.

« Volgens inlichtingen die wij rechts en links genomen hebben, zou weerwolf en Osschaart hetzelfde zijn. Op sommige plaatsen spreken ze van weerwolven, op andere vernoemen ze en kennen ze enkel Osschaart. Wat ons gevoelen staft, is, dat degenen die over den weerwolf of Kludden wisten te spreken met Osschaart onbekend waren. Wie Osschaart met zijne bellen kende, wist van geen weerwolf of kludden.

« Ziehier wat wij van Osschaart zijn te weten gekomen : Ge-lijk de weerwolf liep hij des avonds na acht ure, sloeg zijne ruige pooten over u en ge moest maar zien dat gij hem droegt. Een kruis in tijds gemaakt hield hem van uw lijf; doch ge moest uiterst behendig zijn, want veelal zat Osschaart reeds op uwen rug, eer gij aan uw kruismaken gedacht had; immers uwe armen waren als verlamd van den schrik. Osschaart zijn haar was zoo

lang dat het tot in uw aangezicht hong. Hij was ook voor een zeker getal jaren aan den duivel vast. Sommigen zeggen voor zeven, eenigen voor twintig en anderen voor gansch het leven. Een bijzonderheid die ons voor den weerwolf niet gegeven werd is deze :

« Osschaart kon van gedaante veranderen. Nu scheen hij een ruige wolf te zijn, dan weer kwam hij af als een groote hond, soms was het een wanstaltig kalf of een afzichtelijke beer, met een woord gezeid, hij kon zich in alles veranderen. Hij deed u niet meer kwaad als de weerwolf, als gij hem moest dragen. Wierd het vel van Osschaart gevonden en verbrand, dan was hij verlost. Hij hilde van de pijn, totdat zijn vel tot pulver verbrand was.

« Er valt te bemerken dat de Osschaart zijn vel zelf niet en kost verbranden, noch aan iemand wijzen waar het verstoken was. Hij kon er maar afgeraken met zijnen tijd uit te doen ».

* * *

Sprekend over het verspreidingsgebied van Osschaart wijst F. van Es er op dat er zijns inziens gerechten twijfel bestaat aan de echtheid van de door de Wall Perné medegedeelde Osschaart-sage op de Veluwe.

Op dezelfde gronden (verassende overeenkomst met Wolf, Niederländische Sagen, nr. 242) sprak ik indertijd evenzeer mijn twijfel uit in een artikel in « Eigen Volk », XI, 1939, bl. 389-391.

Deze twijfel werd bevestigd toen ik in 1942 op de Veluwe sagen opteekende. Het toeval bracht mij toen in aanraking met denzelfden verteller, die meer dan dertig jaar tevoren aan de Wall Perné de sage van den Hoogen Duvel verhaald had. Over Osschaart had deze verteller nimmer gerept.

Al is de phantasie nog zoo snel,
De waarheid achterhaalt haar wel.

Jacques R. W. SINNINGHE.

KINDERDEUNTJES UIT MARIAKERKE (GENT).

Amelasse, Fricandesse !
Amedon !
Frika, frikadon !

Katsebal, Kieë/aba ?
Wie hee't den bal ?

Oostvlaamse Folkloristische Bibliografie.

(9° Vervolg)⁽¹⁾

SINT-ANNA. A. R. De Sint-Annakapel te Lokeren. Tijdschrift van de Touring Club van België. L II, n° 11, (15/11/46), blz. blz. 77-78.

(Beknopte samenvatting van de beschrijving dier Kapel door *Jos Van Vlierberghe* in «*De Kapellen in Waasland*», *Annalen van den Oudh. Kring van het Land van Waas*, D. 48, 1° afl., 1936, blz. 13-19).

BADEN. V. Zeden en gewoonten in de Middeleeuwen. Hoe men baadde. Vooruit, 23/12/46. Geïllustreerd.

(S. betoogt dat er in de late middeleeuwen veel gebaad werd en er talrijke inrichtingen bestonden, waar meestendeels gemengde baden genomen werden. In de XVIe eeuw, tengevolge van het opduiken der «Nieuwe Melaatsheid» (syphilis), werden de openbare badhuizen gedeserteerd en verdwenen zij langzaam).

BEDEVAARTEN. X. Herzele. De Nieuwe Gentenaar, 25/8/46.

(Na enkele geschiedkundige gegevens over de heren van Herzele, geeft S. vooral interessante bijzonderheden over de aloude erediens van Sint Rochus in de kapel in 1636, tengevolge van een belofte tegen pestziekte, opgericht. De verschillende opschriften op de Kapel worden in extenso aangehaald).

IDEM. Mak (Dr. J. J.). Vlaamse Volksdevoties in een Geuzenlied uit de 16^e eeuw. Volkskunde N. R. V, n° 3, blz. 97-107; n° 4, blz. 158-186.

(In zijn lezenswaardige inleiding geeft S. eerst een beknopt overzicht van de liever schuchtere en spaarzame protesten tegen de misbruiken waartoe de bedevaarten en de verering der relikwieën aanleiding gaven in de voorreformatische eeuwen, protesten die toenamen met en door de Hervorming. Hij handelt achtereenvolgens over de kritiek op de bedevaarten door Erasmus en Rabelais, kritiek, die ook tot uiting kwam in de spelen en referenzen der Rederijkers, maar vooral in Marnix' Biënkorf der H. Roomsche Kercke. Uit al deze geschriften leren wij betrekkelijk weinig over bepaalde volksgebruiken bij heiligenviering. Integendeel het hier medegedeelde en besproken *Liedeken van de Sancten*, voor het eerst gedrukt in 1612 te Haarlem en bewaard in een verzamelboekje met andere hervormde gedichten in de *Bibliotheek van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde*, te Leiden is zeer interessant in dit opzicht. De steller ervan — een rederijker — is stellig afkomstig uit de streek Brugge-Gent. De volgende bedevaarten worden vermeld: Damme (H. Kruis), St. Anna-ter-Muiden (St. Anna), Sluis (H. Kruis), Aardenburg (O. L. Vrouw), Eekloo (St. Vincentius), Evergem (St. Christoffel), Aalter (St. Cornelis), Vorselare (St. Elooi), «Boven Gent» (waarschijnlijk Ekkergerm, St. Adriaan), Alsemberg (O. L. Vrouw), St. Lievens Houtem (St. Lieven), Ronse (St. Hermes), Meenen (St. Jan-Baptist), Hooglede (St. Quirinus), Wezemaal (St. Job), Meenen (O. L. Vrouw), Dadizele (O. L. Vrouw), Beclare (St. Vincentius), Ieper (O. L. Vrouw), Belle (St. Antonius), West-Kwartier (St. Silvester), Waten (St. Gillis), Bollezele (O. L. Vrouw), Klein-Sinten (St. Kruys-Bellaert), Sint-Winoksbergen (St. Winok), «Int Bosch» (St. Siecx), Gistel (St. Godelieve), Lissewege (O. L. Vrouw), Dudzele (St. Lenaart). Op de tekst van het gedicht volgt een uitvoerig en leerrijk commentaar).

(1) Zie Oostvl. Zanten, XVI (1941), 119, 166; XVII (1942), 114, 190; XVIII (1943), 91; XIX (1944), 19, 69; XXI (1946), 22; XXII (1947), 21.

DRAAK. Kluyskens, Pierre. De Draak op 't Belfort, De Nieuwe Gentenaar, 20/10/46.

(Geeft de verschillende sagen over de oorsprong van de bewuste Draak en de historische waarheid daarnaast).

DRANK. V. Zeden en Gewoonten in de Middeleeuwen. En ze dronken een glas. Vooruit, 7/10/46.

(S. handelt over wat onze voorouders in de Middeleeuwen dronken : bernwijn (brandewijn), maar vooral bier en wijn. Water en wijn stonden in een slechte roep. Enkele middeleeuwse bier- en wijnsoorten worden opgegeven).

FOLKLORE-STUDIE. Foncke (Robert). Bij de huidige Folklore-studie in Vlaanderen. De Vlaamsche Gids, XXX, n° 11 (October 1946), blz. 644-655. De Folklore-studie in Vlaanderen, idem, XXX, n° 12 (Nov.-Dec. 1946), blz. 725-736.

(Na een eresaluut aan de voortrekkers der folkloristische beweging in Vlaanderen, geeft S. een beknopt overzicht van de studie der folklore in Vlaanderen na 1918, die een grote vlucht nam vooral door het toedoen van allerhande organismen, die de individuele krachten trachtten te bundelen en richtsnoeren gaven. Onder die organismen zijn de Bond der Oostvlaamsche Folkloristen en de Geschied- en Oudheidkundige Kringen van West- en Oost-Brabant vergeten. S. handelt dan over de oprichting in 1937 van de Nationale Commissie voor Folklore, elf jaar na die voor het oude Volkslied. Daarna geeft hij enkele wenken voor een doelmatiger werking dier Commissie en stelt de vermeerdering van het aantal commissieleden voor. Het voornaamste euvel, waarom onze Vlaamse folklorie het verdiende succes niet gekend heeft, ligt in het feit dat uiterst zeer zelden onze folkloristen zich uitsluitend aan de folklore wijdden.

In het tweede deel van zijn studie handelt S. vooral over de studie van de volkskunde aan de Rijksuniversiteit te Gent, waar sedert 1924 Prof. Dr. P. De Keyser een vrije cursus in de folklore doceert — in 1930 werd de folklore tot keuzevak verheven — verder over de volkskunde in onze kweekscholen voor onderwijzers en eindigt met een wens tot samenwerking van universitaire studenten en normalisten in het beoefenen der volkskunde en met een oproep tot de studerende jeugd, want aan haar behoort eveneens de toekomst van de Vlaamse folklore-studie).

GENTS STADSLEVEN. P. M. Spoor en stad in 't jaar 1846. De Nieuwe Gentenaar, 25/8/46.

(Beschrijft de aankomst van een reiziger te Gent in de «Zuidstatie» in 1846, en het uitzicht van de straten op zijn weg vandaar langs de in opbouw zijnde Lammerstraat, enz. naar de Koormarkt. Ook een pikante bijzonderheid over de schoolhygiëne in het «Pakhuis»).

HOOIEN. Wouters (Dr. J.). Nog de Hooiberg. Volkskunde N. R. V, n° 3 (1946), blz. 132-133.

(Enkele nota's als aanvulling van de studie van Dr. A. R. Hol over de Hooiberg, verschenen in *Volkskunde*, V, blz. 22-46. Deze aanvullingen betreffen Oost-Vlaanderen en Brabant : Wetteren en omstreken, Steenhuffel en omliggende gemeenten).

HUWELIJK. V. Het Huwelijk. Zeden en Gewoonten in de Middeleeuwen. Vooruit, 18/1/47.

(Handelt over de huwelijksluiting bij onze Germaanse voorouders, over het kopen van de bruid of liever van het «mundium» (rechtsmacht), over de «desponsatio»

(verloving), de «traditio puellae» (levering der maagd), gebruiken die met de verzwakking van de sibbe-solidariteit merkbare wijzigingen ondergingen. Na de bekeering tot het christendom liet de Kerk haar voor de vrouw voordelige invloed gelden. Zij streed vooral tegen de polygamie. Het christen huwelijk (matrimonium) steunt op drie elementen: de «consensus» of vrijwillige toestemming der echtelingen, de tekens waardoor deze «consensus» wordt uitgedrukt en het geven van deze tekens door de «minister» (bedienaar), gewoonlijk en bij voorkeur een priester. Dezes «benedictio» luidde dan het huwelijk in. Later werd de «benedictio» verplicht gesteld, vooral na de besluiten van het Concilie van Trente (XVIe eeuw) op gevaar van nietigverklaring van het huwelijk).

KANTWERK. F. V(an) d(e) Vijver). Van Kantschool en Kantwerksters te Zeveneecken. Kleeding en Mode, jg. 1946, n^r 9, blz. 129-131.

(S. deelt mede wat hij nog uit de volksmond heeft kunnen optekenen over de kantschool en de kantwerksters te Zeveneecken).

KAPELLEN. A(ndré) M(inne). De « Ecce-Homo »-kapel der St.-Elisabethkerk. Het Volk, Gent, 27/10/46.

(Geeft, bij gelegenheid van de herstellingswerken, de beschrijving van de kapel met «Ecce-Homo»-beeld, dat vroeger stond op de dries van het Oud-Begijnhof, te Gent. en die in 1883 door het stadsbestuur in overeenkomst met de kerkfabriek tegen de muur van de kerk werd geplaatst. Het prachtig «Ecce-Homo»-beeld is werk van de Gentse beeldhouwer Jan Mathijs).

KLEDIJ. V. De Middeleeuwsche Heeren der schepping en hun gewaad. Vooruit, 9/12/46. Geïllustreerd.

(S. handelt over de mannenkledij in de late middeleeuwen — XIIe - XVe eeuwen. De bronnen voor deze degelijke bijdrage zijn de miniaturen, de beelden in de kerken en op de praalgraven en de geschriften der zedeprekers, die tegen de «verdorven modes» van hun tijd uitvallen).

IDEM. V. Zeden en gewoonten in de Middeleeuwen. De Vrouwen en de Mode. Vooruit, 16/12/46. Geïllustreerd.

(Kort overzicht van de vrouwenkledij van in de XIIe tot en met de XVe eeuw).

LANDBOUW. Meyer (Maurits de). Sikkel, Zichte, Zeis en Pik. Volkskunde N. R. V, n^r 4, blz. 145-153. Geïllustreerd met 11 afbeeldingen en een kaart buitentekst.

(De sikkel, de zicht of pik, de zeis zijn de vier instrumenten die gebruikt worden of werden voor het afdoen van het koren. De sikkel is de oudste en S. bewijst aan de hand van Vlaamse miniaturen en schriftelijke documenten hoe deze geleidelijk in onze streken omgevormd werd tot pik (zicht) van af de eerste helft der XIVe eeuw tot in de XVIe eeuw. De pik is hoogstwaarschijnlijk ontstaan in Vlaanderen, meer bepaaldelijk in West- of Zeeuws-Vlaanderen in het begin der XVe eeuw. Het koren wordt in Vlaams-België alleen «afgemaaid», dus afgedaan met de zeis, in de Limburgse Kempen, in de andere delen wordt het «gepikt» of «gezicht» Zuid-Limburg).

MAALTIJDEN. Vt. Zeden en gewoonten in de Middeleeuwen. Maaltijden en tafelgereedschap. Vooruit, 5/9/46.

(S. handelt over de verschillende maaltijden in de middeleeuwen. Eerst waren er slechts twee: het morgenmaal, op het einde der middeleeuwen verlaat tot middag-

maal, en het avondmaal. Het gebruik van een licht morgenmaal, het ontbijt, ontstond nadat het eigenlijke morgenmaal het middagmaal was geworden. Daarna beschrijft S. de eetkamer van de begoede burgerij en der edelen, o. a. het dekken en de versiering der tafels, handelt ook breedvoerig over het «dressoir» of «tresoor», het soort van buffet dat het tafelgereedschap bevatte en over zijn inhoud.

IDEM. V. Zeden en gewoonten in de Middeleeuwen. In een middeleeuwsche eetzaal. Vooruit, 12/9/46.

(Interessante gegevens over de gebruiken en de etikette aan tafel bij de edellieden en de hogere burgerij gedurende de middeleeuwen).

IDEM. V. Zeden en gewoonten in de Middeleeuwen. Vleeschschotels. Vooruit, 19/9/46.

(Vlees maakte het voornaamste voedsel uit van onze middeleeuwse voorouders. Wildbraad was het meest geliefd, maar in Vlaanderen konden onze edelen enkel hun jathtwoede vieren op hazen en konijnen. Van al de vleessoorten (varkens-, ossen-, koeien-, kalf-, schapen- en geitenvlees) was het varkensvlees het meest in trek. Verschillende middeleeuwse recepten om deze vleesspijs voor te bereiden worden opgegeven).

MANNEKEN-PIS. F. D. V. Manneken-Pis te Gent. Het Laatste Nieuws. 22/12/46, 19/1/17. Geïllustreerd.

(De oudste burger van Brussel heeft een broeder te Gent op de Kraanlei, nr 11. Hij draagt een vijgeblad, maar zijn houding is sprekend genoeg. Ook op het stadhuis stond vroeger in een nis met zwart marmeren schelp een houten beeld van een mannetje, dat dienst zou gedaan hebben als fontein. In het tweede artikel, dat betiteld is : «*De Legende van het Gentsch Manneken-Pis*», wordt de sage verteld van het aangeworven zoontje van Filips van den Elzas, dat versteend werd omdat het gedurende de processie in het Oudburg gewaterd had op de Kraanlei. Deze sage werd een eeuw geleden door stadsarchivaris Van den Bemden aan zijn neef, de oudheidkundige Louis Maeterlinck verteld).

ST. NIKLAAS VAN TOLENTINO. Teeuwen (P. Norbertus O. E. S. A.) en DeKesel (Gustaaf). Sint Nicolas van Tolentino. Een volksheilige in Vlaanderen, Met voorwoord van Hoogerw. P. Emmanuel Van Berkel, Gent. Uitg. P. P. Augustijnen, 1946, 141 blz. Geïllustreerd.

(Zie bespreking in Oostvl. Zanten, XXI (1946), nr 5, blz. 136).

OMMEGANGEN. Vr. Eine. De « Aloude vermaarde Koddige Fiertel » viert zijn Eeuwfeest. Vooruit, 21/9/46. Zie ook : De Nieuwe Gentenaar, 20/9/46.

(Beschrijft het ontstaan van de «Koddige Fiertel», die telken jare op de negende Kermisdag te Eine plaats heeft. In 1846 stond op het kermisprogramma van de 9e kermisdag een «Wandeling naar de Surkelhoek» en de herbergiers uit het «dorp» bezochten dan hun klanzen op het gehucht. Van één der herbergiers was de vrouw op beeweg naar Kerzelare en hij kreeg ondertussen de opdracht «de deur te bewaken». Hij kon echter niet weerstaan aan de bekoring om met zijn vrienden mee te gaan en hij nam de deur — waarop hij immers moest waken! — op zijn rug mede naar de Surkelhoek. Zijn vrouw kwam hem daar 's nachts met de lantaarn halen. Ter herinnering aan dit feit werd de «Koddige Fiertel» ingericht en, terwille van de lantaarn, steeds bij zijn terugkomst in 't dorp met fakkels en Bengaals vuur verlicht. De oorsprong van die mascarade luidt dus gans anders dan in het artikel

van F. VAN ES : *Nota over de Ommegang van het Heilig Kruis en de «Koddige Fiertels», te Eine in Oostvl. Zanten, III, nr 5 (September 1928), blz. 72-77).*

POPPENSPEL. F. V. D. Het Spelleke van de Folklore te Gent. Een gelukkig Initiatief. Het Laatste Nieuws, 18/8/46. Geïllustreerd.

(Een geestdriftig verslag over een kindervertoning van het Spelleke in het Folkloremuseum).

REUZEN. X. Het Reuzenfeest te Ninove. De Nieuwe Genteraar, 17/9/46.

(Relaas over het huwelijksfeest van de nieuwe reuzen van Ninove : Doeken en Doeka, op Zondag, 15 Sept. 1946, georganiseerd door de maatschappij : «Beter laat dan nooit»).

IDEM. X. Krijgen de Wettersche Reuzen een zoontje ? Nieuws van den Dag, 19/11/46. Geïllustreerd.

(Geeft interessante bijzonderheden over de reuzen van Wetteren, de oudste rekeningen er over dagtekenen van 1622. Ze werden vernieuwd de laatste maal in 1756 door beeldhouwer Gaesens uit Gent, die de hoofden maakte uit hout. Tekeningen voor hun laatste kostumen leverde in 1863 de schilder De Vriend uit Gent. Hij weegt 85 kg., zij 73 kg. Een honderd jaar geleden hadden ze nog een zoontje : Jan, dat door een val gebroken werd. Men denkt er aan het terug in 't leven te roepen. Een mooie foto illustreert het artikel).

IDEM. Zie Vandevelde (Hector).

IDEM. X. De Gentsche Reuzen. Een folkloristische aanwinst die heel wat bekijks zal hebben. Vooruit, 5/2/47. Geïllustreerd.

(De Federatie der Gentsche Handelaars heeft het loffelijk initiatief genomen in 1947 haar jaarlijkse optocht op te luisteren met de reuzen uit verschillende steden en bij deze gelegenheid ook de Gentse reuzen terug in 't leven te roepen. Deze zullen ten getale van vijf zijn : Carineus, Gorduna, Graaf Arnulf de Oude, zijn dochter Lutgardis en haar echtgenoot Wicman. De koppen worden geboetseerd door de bekende Gentse beeldhouwer Piette, naar de tekeningen van Jules Boes. Twee illustraties : Kop van Carineus. Beeldhouwer Piette legt de laatste hand aan de beeltenis van Gorduna).

IDEM. X. De Reuzen van Gent. Een brokje lokale geschiedenis uit de 17^e eeuw. Vooruit, 19/2/1947.

(Artikel ontleend aan de bijdrage van de heer *Lievrouw-Coopman* : *De Reuzen van Gent en het Heilig Bloedkapelleke*, verschenen in *Oostvl. Zanten, XV (1940)*, nr 1-2, blz. 1-27).

SAGE. Kluyskens (Pierre). De Hoofdbrugge. Met de legende van den vader, die zijn zoon onthoofdt. De Nieuwe Genteraar, 25/8/46. Geïllustreerd.

(Geeft de sage weer van de in de titel vermeldde onthoofding op de Hoofdbrug te Gent, bij het Gravensteen, met haar verschillende lezingen en haar ontwikkeling).

IDEM. Knesselare en zijn vreeselijke legende over « Slabbaert ».
De Nieuwe Gentenaar, 13/11/46. Met foto van de « Slabbaertbuize ».

(Verhaalt de sage van «Slabbaert», een mannelijk wezen, dat een duivelachtige gedaante had : zwart vel, gloeiende ogen, een meterlange baard. Hij woonde in de duiker, de zogenaamde «Slabbaertbuize» van de naar hem genoemde beek en «slabberde» mensenvlees. Elke nacht, tussen twaalf en twee uur, weerklonk zijn vervaarlijk geroep. Hij was een kinderrover, maar elk kind dat hij met zijn tanden verscheurde en waarvan hij het bloed dronk, kreeg voor hem de gedaante van zijn eigen kind. Dat was zijn straf, om het vermoorden tijdens zijn leven van het enig kind van een weduwe).

STEDEBOUW. V. Middeleeuwsche Zeden en Gewoonten. In een middeleeuwsche stad. Vooruit, 11/11/46.

(Uitwendig' en inwendig algemeen uitzicht van een middeleeuwse stad. Aan de hand van enkele voorbeelden ontleend aan middeleeuwse kronieken wijst S. op de erbarmelijke en vooral vuile toestand der straten, echte modderpoelen in de winter, met stofwolken bezwangerde ruimten in de zomer, bij uitzondering geplaveid, steeds vol vuilnishopen, haarden van allerlei besmettelijke ziekten).

IDEM. V. Zeden en Gewoonten in de middeleeuwen. Doorheen een middeleeuwsche stad naar een middeleeuwsche burgerswoning. Vooruit, 18/11/46. Geïllustreerd.

(S. handelt eerst over het groot aantal varkens — St.-Antonius- of Teunisvarkens — die de straten der middeleeuwse steden doortrokken en dienden als straatpruimers, dan over de ontbrekende straatverlichting, hoe men naar een adres moest vragen en over het uitwendig uitzicht en de bouw der huizen en de oorzaken van de talrijke grote stedebranden in die tijden. Als illustratie : Huis met lichte overkraging en spitsdak).

VANDEVELDE (Hector). Coppennolle (Mts van). Een heemkundige zanter ontviel ons : Hector Vandevælde. Mededeelingen van het Verbond voor Heemkunde, II, n° 6 (December 1946), blz. 91-93.

(Beknopt overzicht van het werk van de verdienstelijke heemkundige en folkloristische zanter uit het Oudenaardse : Hector Vandevælde, geboren te Oudenaarde op 18 Januari 1889 en gestorven te Leupegem op 25 Augustus 1946, schrijver van een «Beknopte Geschiedenis van O. L. Vr. van Kerzelaë (1934), van een propagandabrochure : «Leupegem, het schilderachtig voorplan der Vlaamsche Ardennen» (1937) en van «Het Oudenaardsche door de Eeuwen heen» (1946). Dit artikel bevat ook enkele gegevens over de Leupegemse reuzen : Djoos vanter Stroelbeke en Petronelle van de Rode Zee en hun kinderen).

VOLKSLEVEN DENDERMONDE. Phidias. Onze Processie (Dendermondsch Volksleven). Het Ros Beiaard, XLIII, n° 25 en 26 (24/2/46 en 3/3/46).

(Omstandige beschrijving van de groote processie te Dendermonde).

IDEM. Den Beng. 't Vestje. Het Ros Beiaard. XLIII, n° 10 (11/11/45), n° 11 (18/11/45) en n° 12 (25/11/45).

(Beschrijving in het dialect van deze typische Dendermondsche volkswijk en van het leven in de verschillende « hofkes » aldaar. Verschillende volkstypen worden ook gememoreerd).

IDEM. Veerman. Het Veerkwartier vóór 1914. Het Ros Beiaard. Dendermonde. XLIII, n^r 13 (2/12/45), n^r 14 (9/12/45), n^r 15 (16/12/45), n^r 16 (23/12/45), n^r 17 (30/12/45).

(Omstandige beschrijving, van het leven in deze drukke volkswijk van Dendermonde en inz. van de Veerstraat, bewoond door herbergiers, schippers, kleinhandelaars, haast geen geboren Dendermondenaars. Ook voorvallen uit den oorlog 1914-18 worden meegedeeld).

VOLKSOVERLEVERINGEN. Abel (Gustave). Vieux souvenirs gantois. Il y a un siècle, I-II. La Flandre Libérale, 24/9/45 en 29/9/45.

(Beschrijving van geïllustreerde advertentiekaarten, eigenaardige naamkaarten, rouwbrieven van bekende Gentsche personaliteiten uit de eerste helft van de vorige eeuw verzameld in een album in het bezit van den schrijver).

VOLKSRECHT. M. d. M. (Maurits de Meyer). Schapersrecht. Volkskunde. Nieuwe Reeks IV, blz. 402-403.

(Handelt hoofdzakelijk over het recht dat de schaper heeft, na den oogst, zijn schapen op sommige velden te laten grazen, dit als tegenprestatie vanwege den eigenaar, die zijn koeien door den stier of de stieren, die de schaper te dien einde houdt, laat dekken).

VOLKSTYPEN. X. Gentsche Volkstypen. Tjaak en Ivo. Gentsch Week-End-blad, I, n^r 10 (28/9/45).

(De twee bedoelde volkstypen zijn de vioolkrabbers Tjaak de Spille en Ivo de Knuist, die opraden als « herbergvirtuosen » tusschen de jaren 1870-1890 in de Gentsche drankhuizen. Alleen Tjaak wordt omstandig beschreven. Op hen werd het welbekend deuntje gemaakt :

« Tjaak waar es Ivo ?
Ivo waar es Tjaak ?
Tjaak es in de vaart gevallen,
Ivo wist van niemendalle.
Tjaak, waar es Ivo ?
Ivo, waar es Tjaak ? »).

IDEM. Veteranus De Beer Looze. Het Ros Beiaard. LXIII, n^r 29 (24/3/46), n^r 30 (31/3/46) en n^r 31 (7/4/46).

(Deze Dendermondsche volkstype had zijn bijnaam te danken aan zijn titanische worsteling tegen een beer op de jaarmarkt).

IDEM. Veteranus. Zjef de Kalle. Het Ros Beiaard. LXIII, n^r 32 (14/3/46).

(Zjef de Kalle, « de Dendermondsche type twintig karaat », was een natuurmensch, een hartstochtelijk visscher en zwemmer, een groot zuiper en een inbrave mensch. Hij is gestorven gedurende den oorlog 1914-18, als slachtoffer van zijn drang naar vrij leven).

IDEM. F. d. V. Vergeten Gentsche Type. De aannemer Jozef Kieckeпоost. Het Laatste Nieuws, 10/11/46. Geïllustreerd. F. d. V. Kieckeпоost als sociale hervormer. Het Laatste Nieuws, 17/11/46. Geïllustreerd.

(In het eerste artikel handelt S. over de verschillende onderwerpen van deze urbanist «avant la lettre», in het tweede over zijn plannen voor sociale hervorming.

Over Kieckepoost zie vooral de artikels van Prof. Dr. P. De Keyser : *Een miskende Gentsche figuur, Joseph-Jacob Kieckepoost 1773-1837*, en *Kieckepoost redivivus in Oostvl. Zanten*, XIX (1944), blz. 49-56).

VOLKSVERTELSELS. Linguus. Rond en om de Groote Kerk. Het Ros Beiaard. XLIII, n^r 26 (3/3/46).

(Allerhande grappige volkvertelsels met betrekking tot Onze-Lieve-Vrouwekerk, te Dendermonde).

IDEM. Grootvaer. Dendermonde's oude Hoekjes. Het Ros Beiaard XLIII, n^r 35 (5/5/46) en n^r 36 (12/5/46).

(Het tweede artikel bevat eenige grappige volkvertelsels over het Dendermondse bruinroode bier en over oude juffrouwen).

O. L. VROUW VAN FOY. Joos (J.). 't Lieve Vrouwke van Foy, te Moerzeke. Het Ros Beiaard. XLIII, n^r 14 (9/12/45), n^r 15 (16/12/45), n^r 16 (23/22/45), n^r 17 (30/12/45), n^r 18-19 (13/1/46).

(Bevat niet enkel gegevens over de verering van O. L. Vrouw van Foy, te Moerzeke — zie ook artikel van Buvé-Pauwels in *Oostvl. Zanten*, XIX (1944), n^r 1, blz. 11-14 — maar tevens geschiedkundige bijzonderheden over Moerzeke)..

WIJKKERMISSEN. X. De Eeuwenoude Ajuintjesmarkt te Le-deberg. Gentsch Weekend-blad. I, n^r 5 (24/8/1945).

X. St.-Amandsberg viert feest. Idem, I, n^r 6 (31/8/45).

(Met geschiedkundige gegevens over St.-Amandsberg, opsomming van oude afspanningen en herbergen).

X. De Eeuwenoude Akkergemkermis. Idem, I, n^r 8 (14/9/45).

WONING. V. Zeden en gewoonten in de middeleeuwen. Een middeleeuwsche burgerwoning. Vooruit, 25/11/46, 2/12/46.

(S. handelt achtereenvolgens over de talrijke donkere gangen en trappen in een middeleeuws huis, over de verwarming, het gebrek aan glasruiten, (bij koud weder werden de vensters gesloten met blinden), over de verlichting : talkkaarsen en kaarsenhouders. In het tweede artikel heeft het de S. over de eenvoudig bemeubelde woonkamer, dan over de eekamer, zonder tafels — men at op planken op schragen — met donkere, sombere houtlambrizering, ten laatste over de slaapkamer met een bed met planken bodem of lederen riemen, waarop de matras lag, en meestal met groote linnen of houten bedhemel, ook de proviandkast stond er gewoonlijk).

PERSONALIA.

Op Zaterdag 30 Augustus 1947 werden in de echt verbonden Mejuffer Denise Finjaer, dochter van Mevrouw en de Heer Norbert Finjaer, ons medelid, en de Heer Willy Friant, architect.

Aan het jonge paar bieden wij ons beste heilwensen en aan de ouders een hartelijk proficiat.

L. V.

Drie en dertig dieren als weerprofeten.

Meeuwen in 't land,
Wind voor de hand.

Kruipt de kip vroeg op heur léerke,
Morgen is 't schoon weerke.

't Zal gaan dooien, zonder fout,
Als de kraai veel leven houdt.

Als men slakken aarde kruien
Op hun roode staarten ziet,
Zijn de regens en de buien
Onvermijd'lijk in 't verschiet.

Hanengekraai te vroegen morgen
Zal schoon weder ons bezorgen.

Keert de kat den rug naar 't vuur,
Daar komt sneeuw van op den duur.

Hoort ge 't waterhoentje :
« Regen » roept 't kapoentje.

Ganzen, die zich wassen,
Vragen waterplassen.

Krabben honden onverdroten
Op de wanden van hun koten,
Teken dat er binnenkort
Eene windvlaag overstort.

't Zal gaan druipen :
De regenwormen kruipen.

Lopen uit, bij vorst, de spinnen,
Zal het dooiweer gaan beginnen.

Kraait het haantje na de vlage,
Ziet hij 't zonneken al dagen.

« Regen alhier ! »
Roept de pluvier.

Kruipen slakken uit het gras,
Daar komt regen bij te pas.

Kaak'len de hennen luid en fel,
't Zal gaan waaien, merk het wel.

Ziet ge hoe met lange draden,
Spinnen aan het weven zijn;
Gaat gerust bij haar te rade,
't Zal vandaag schoon weere zijn.

Wilde ganzen in een V,
Brenge vorst en vriesweer mee.

Als de vogels al'maal zwijgen
En zich bergen in de twijgen,
Gaan we stellig stormweer krijgen.

Hoort ge roepen de pluvier,
Voert hij regen in 't vizier.

Als nog 's avonds kraait de haan,
Kondigt hij ons vriesweer aan.

Wast het snoetje zich de kat,
Met heur pootjes glad en nat,
Van een weerken schoon en fijn
Moogt ge wis verzekerd zijn.

Roept het waterkicken,
't Zingt een regenlieken.

Versche mollenhopen
In bevroren gras
Komt vrij spoedig doopen
Steeds een regenplas.

Zeggen de zwaluws ons vroeg vaarwel,
't Wordt een winter hard en fel.

't Fijnste weer moogt gij verwachten
Als ge ziet langs weg en grachten
Hoe die slekken, d'arme sleuren,
Op hun staart een grashalm beuren.

Als we vette hazen jagen,
Wordt de winter hard om dragen.

Wij krijgen regen,
Komt g' op de wegen
De padden tegen.

Hinnikt 't peerdje, blij te moe,
't Komt schoon weere naar ons toe.

't Zal erg gaan regenen en vlagen,
Als de vliegen erg steken en plagen.

Ziet ge wilde ganzen vliegen
In den vorrem van een V,
Brengeu zij ons, zonder liegen,
Zeker vorst en winter mee.

Niest het geitje, let er op :
't Weerke draait naar el zijn kop.

Op eendengesnater
Volgt regengeklater.

Stille honden in de mand;
Regen op de hand.

Als mieren met hun eikens vluchten,
Zit er regen in 't geluchte.

Als het paardje vroeg verhaart,
Vroeg ons ook de Zomer naart.

Springen d' eekhoorns in de bomen
Erg gejaagd van tak op tak;
Daar kan anders niets van komen
Dan weer regen op ons dak.

Zijn de schapen opgewonden,
Wordt er wind ons toegezonden.

Daar komt regen. als de hond
Gaat aan 't wroeten in den grond.

Schreeuwt de pauw :
Regen algauw.

De veldmuis op heuvels aan 't nesten :
Een gure winter komt ons pesten.

Rolt er zich d' egel
In 't stof van den wegel
En huppelt hij blij :
Schoon weder nabij.

Lange winter, als het paard
Lang zijn winterhaar bewaart.

Reegen zal 't, als d'aandeveugels
Slaan het water met hun vleugels.

't Regent lang in kuip en vat,
Schuwt de duif niet 't eerste nat.

Keren ijlings de bijen terug,
Ze voelen al 't onweer in den rug.

Heeft de kat een dikke vacht :
Streng winter mag verwacht.

Koeisteert in de lucht :
Onweer in de lucht !

Schreeuwt de kraai vroeg in den morgen,
Zal ze regen ons bezorgen.

Gaan d'hoenders bij den eersten drop
Niet schuilen in de schuur;
De regen houdt in 't eerste uur
Voorzeker nog niet op.

Komen, al krassend, de raven bijeen;
Komt er ook regen zoo meteen.

Leeuwerks in 't hoge :
't Weder in 't droge.

Daar komt regen, als de bij
Binnen blijft bij mistgetij.

Laat het paard zijn winterharen
Vroeg uit zijne vacht er varen,
Zal ons vroeg de Zomer naren.

Een harde winter is de wet,
Zijn de hazen dik en vet.

Verlaten ons de zwaalmen vroeg :
Een strenge Winter voor den boeg !

Als de pad heur hol verlaat,
Teken dat het reegnen gaat.

Zijn de mollen sterk aan 't wroeten,
Regen komt ons fluks begroeten.

Bijen nijdig rond de korven,
't Komt een onweer toegezworven.

Als het paard te stampen staat,
Lang zijn hals uit rekken gaat
En zijn asem diep moet halen,
Komt er regen, zonder falen.

Zanten.

TOESPRAAK BIJ DE VIERING VAN T GEDECOREERDE STADSPERSONEEL.⁽¹⁾

Damen en Heren, als ik mij hier vóór U kom stellen.
Omdat mij gevraagd wordt U iets te vertellen,
Dan weet ik waarlijk niet voor wat te beginnen,
Of, welk vertelsel ik moet verzinnen.
Ik kan toch niet beginnen met U te feliciteren,
Want dat deden vóór mij reeds al die andere Heren,
En 't ware natuurlijk onbeleefd,
Te herhalen wat iemand anders uitgevonden heeft.
Ik zou U misschien kunnen vertellen,
Hoe gedacht werd dit feest hier saam te stellen,
Want ik zelf maakte, in alle nederigheid,
Deel uit van het komiteit.
En, eerlijk gezegd, het was geen grapje,
Om ieder te voldoen; dat snap je!
Een feest in de Nederlandsche Schouwburg, dat was een idee,
En ieder nam daar genoeg mee;
Maar, na het spel, moest de receptie,
En de gelagzaal was daar te klein; dus deceptie.
De Opera? Ja, dat kon gaan,
Maar ook die droom was rap gedaan,
De zaal was wekenlang niet vrij.
En voilà, daar stonden wij!
Maar d'er werd gene moed verloren,
En 't stadhuis werd dus uitverkoren.
Zoo zitten wij hier nu allen samen,
En gij zult met mij beamen,
't Is beter hier bijeen te zijn,
Dan op gelijk welk ander festijn.
Hier toch, hoort men geen domme mensen,
Al wat aan 't Stadsbestuur werkt, verwensen.
G'en hoort niet klagen of niet zagen :
« Die kasseleggers, ze liggen daar ganse dagen. »
Hier ziet ge geen vrouwen die verschieten,
Als de vuilnisbakken over de straten schieten;

(1) Op 25 Oktober werd in de Pacificatiezaal van het Stadhuis te Gent, het gedecoreerd stadspersoneel plechtig ontvangen, en daarna in de Troonzaal op een thee vergast. Daar werd de hier gedrukte berijmde toespraak gehouden.

G'en hoort niet klagen of niet vitten,
 Dat er de helft van de afval in blijft zitten.
 Ofwel van die droge pietten,
 Die reklameren omdat ze beir in de riolen gieten.
 G'en hoort geen huisvrouw reklameren :
 « Ze kwamen mijn voetpad repareren,
 En 't is weer nen put in; 't is van haantje keer weere. »
 G'en hoort geen dames, die staan te bletten,
 Omdat ze hun kamers komen ontsmetten;
 Die verdriet maken en treuren en zeuren
 Voor een reepje lijnwaad tegen de deuren.
 Ge'n hoort niet van die straathoekklanten.
 Die chagrijnig zeggen : « Ze zijn weerom boompjes aan 't planten;
 Och, ze zijn nog geen vuiste dikke,
 Zij zullen al vlug omverre knikken ! »
 Die zeggen : « Is dat een parkje, juist met wat groen? »
 En die, zonder respect of zonder fatsoen,
 Hun kleine commissie in de blaren doen.
 Hier hoort ge niet zeggen : « 't Is een schande,
 Dat de stad geen gerief heeft om de doden te verbranden ! »
 Niemand klaagt hier dat ze U stropen,
 En met Uw dode schoonmoeder naar 't kerkhof niet gaan, maar... lopen.
 Geen mensen die knarsetanden en bassen :
 « Weer belasting voor de Gemeentekasse ! »
 Ge ziet hier geen groepjes, die staan te praten,
 Van : « De pompiers zijn were te late ! »,
 Of : « Als de politie zou moeten komen,
 Zijn ze juist een hoekje omme. »
 G'hoort genen man zeggen tot zijn aanstaande vrouwe :
 « Alzo een affaire om te kunnen trouwen,
 En ge zijt nog niet de helft besteld.
 Of ze vragen al achter hulder geld ! »
 Niemand, die aan zijn kennissen zal vertellen :
 « Ge moogt U van ten achten op 't stadhuis stellen,
 Voor de negen doen ze toch niet open,
 Want ze zitten al achter hun gazet gekropen. »
 Zoekt hier eens iemand die wrevelig wordt,
 Omdat zijn paspoort niet goed ingevuld wordt?
 Ziet g'hier soms een moeder, die met een petitie,
 Om 't geld van haar enige zoon komt in de militie?
 Ge ziet hier ook geen enkel reactie,
 Van iemand die klaagt over zijn taksen,

Of zijnen voetschraper of zijn uithangbord.
Geen mens is hier te zien, die moeilijk wordt,
Of die zegt : « Ge zijt gestroopt,
Als de stad uwen grond onteigent of koopt. »
Geen mensen... enfin, 't en kan niet blijven duren,
Of 'k sta hier nog binnen drij, vier uren;
Neen, dames en heren, hier alleen zult ge vinden,
Mensen die elkaar begrijpen, echte vrienden.
Bureeloversten, die nooit iets zullen zeggen,
Als g'uw pijnlijke voeten op uwen pupiter wilt leggen;
Genen baas, die ronkt of die bromt,
Als ge soms vijf minuutjes later binnenkomt;
Hier vindt ge d'echte stadswerkmensen,
Die werken, en die niet liever wensen;
Die hun lippen niet laten hangen,
Omdat z' hun achterstel niet ontvangen,
Die zeggen : « Dat wij moeten werken is iets dat wij weten,
En dat 't maar rap twaalven is, dat wij kunnen eten ! »
Hier vindt ge slechts deurwaarders plichtbewust,
Met koper en zilver op hulder burst,
Die lopen en vliegen om met fatsoen,
Een verkeerde deur open te doen.
Hier vindt ge bedienden uit de Gemeentekassen,
Die zeggen : « Toe, ge moet niet passen,
Dat steekt op genen halve kluit.
'k Zal 't wel krijgen; toe, vooruit ! »
Gij vindt hier mannen, kerels, fistons,
Gelijk bij voorbeeld ons plantons,
Die op d'horloge moeten waken,
En fluisteren : « Dat is geen erge zake,
Als g' een beetje te laat op 't werk belandt;
'k Vertrek ik thans wat later met dienen band. »
Ge vindt hier kuisvrouwen, echte modellen,
Die genen borstel of emmer in den weg zullen stellen,
Gene, die tegen de portier zullen zeggen :
« Moet ik het weer zijn, die de kachels aan moet leggen? »;
Die de stadhuistrappen met zeep bestrijken,
Dat g'r afrolt en naar de sterrekens kunt kijken.
Ja, voor al die goede diensten wordt gij vandaag gedecoreerd,
En op dit theepartijtje geïnviteerd.

Als ge, damen en heren, wilt luisteren naar mijn raad :
« Maakt dat 't gesmakelijk binnen gaat »;
Want iets is zeker en goed geweten,
't Is toch van ons eigen... belastingen, dat wij eten.

DE BISSCHOP.

*
* *

LIJST VAN DE KERMISSEN TE EVERGEM.

Inleidende nota der Redactie.

Wij laten hierbij een eerste lijst van kermissen volgen, ze betreft die van de gemeente Evergem. Wij sporen onze medeleden en correspondenten aan dergelijke lijsten op te maken voor hun respectieve gemeenten. Wij zullen trachten ze regelmatig te publiceren in *Oostvl. Zanten* en hopen aldus in zo kort mogelijke tijd een algemeen overzicht van de kermissen in Oost-Vlaanderen te kunnen geven.

De belangstellenden worden ook verzocht ons de aanplakbrieven betreffende de opgegeven kermissen te laten geworden voor het archief van de Bond.

A. — PAROCHIEKERMISSEN.

EVERGEM-CENTER : a) Pasen : 2^e Paasdag, jaarlijkse veejaatmarkt, ingesteld bij Kon. Besluit van 14 Augustus 1855.

b) 1^e Zondag na H. Sacramentsdag. Vroeger grote kermis, nu slechts nog bij naam.

c) 1^e Zondag na 25 Juli, feestdag van Sint Kristoffel, patroonheilige der kerk. In de namiddag zegening der auto's, fietsen, enz. Gezegd «Sint Kristoffelkermis», of ook nog «Oogstappelkermis».

WIPPELGEM : 1^e Zondag na 15 Augustus. Bollingen en schietingen.

BELZELE : 3^e Zondag van September. Vroeger gekend als een vechtkermis.

DOORNZELE : 1^e Zondag van September. Schietingen op «den Dries».

KERKBRUGGE : 2^e Zondag van October.

B. — WIJK- EN STRAATKERMISSEN.

HEIKEN + LIJKSTRAAT : 2^e Zondag van Juli. De Maandag hondenkoersen door de «Hondenclub» van die wijk.

RABOT : 1^e Zondag van Augustus. Vroeger gekend om vechtpartijen.

LINDEKEN : Op 15 Augustus. Zaklopen, masklimming.

HULLEKEN : Laatste Zondag van Augustus. Op 2 September 1947, 3^e dag van Hullekenskermissen, werd er voor de eerste maal een «Miss Hulleken» gekozen. Daartoe ging een optocht uit.

KRUISKEN : Laatste Zondag van Augustus. Schieting.

LANGERBRUGGE : Laatste Zondag van Augustus.

HOFBILKSTRAAT + VELODROOMSTRAAT : 1^e Zondag van September, ook genoemd «Boterhoek-kermis» en «Bloedworstenkermis».

WESTBEKE-OVERDAM : 1^e Zondag van September.

HOEKSKEN-SCHOONSTRAAT : 2^e Zondag van September. Sedert 1938, braderij en omgang der twee reuzen van 'o Hoeksken. Mosselbanket.

DROOGENBROOD : 2^e Zondag van September.

DIXMEIRE + DROOGTE : 3^e Zondag van September. Gezegd : « Taartenkermis ».
KAPELLESTRAAT : 1^e Zondag van October.
KROMVELDE : 1^e Zondag van October.
ASSCHOUT : 1^e Zondag van October.
SCHRANSKEN : 2^e Zondag van October. Sedert tientallen jaren, de Maandag, hout-
verkoop bij De Sloover.
EINDEKEN : 2^e Zondag van November.
VURSTJE : 3^e Zondag van November.

1947.

Firmin de CLERCQ.

IN MEMORIAM.

Achilles PACQUET.
(1881 - 1947).

Te Gent geboren op 14 Juni 1881 overleed er, op Vrijdag 26 December 1947, ons trouw medelid Heer Achilles Pacquet, rustend landmetergroepshoofd bij het Beheer van het Kadaster.

Sociaal-voelend mens, werkte hij, jaren lang, voor de lotsverbetering van de bedienden bij het Kadaster.

Gentenaar in merg en ziel en vergroeid met het beeld en leven van zijn geboortestad, was hij natuurlijk lid en volgde hij steeds met belangstelling de werking van de « Bond der Oostvlaamsche Folkloristen ». Daarbij was hij, van bij het begin, een regelmatig toehoorder bij de voordrachten door ons ingericht. Ook het Museum weerhield steeds zijn aandacht. Aan dit laatste schonk hij verscheidene interessante voorwerpen.

Met ons medelid Achilles Pacquet verdween een vriendelijk en gediensstig man, wiens herinnering levendig zal blijven voortleven bij zijn talrijke vrienden.

Eerbiedig bieden wij zijn treurende gade ons diepgevoeld rouwbeklag aan.

Maurice NOTTE.

* * *

Jules NEYT.
(1879 - 1947).

Wij vernamen het overlijden, op 27 December 1947 van ons medelid, Heer Jules Neyt, die jarenlang lid van onze Bond was.

Hij was geboren te Gent op 4 December 1879.

Als oud schoolmakker, gedurende enige jaren althans, heb ik vriend Jules in zijn levensloop en opgang gevolgd en hij heeft het, waarlijk, ver van slecht gedaan.

Na zijn lager-middelbare studies, volgde hij de lessen der Stedelijke Beroeps-school en is hij er in gelukt, door zelfstudie en volharding, een benijdenswaardige, maar verdiende, plaats te veroveren onder de grote patroons-electriekers der Stad.

Folklore lag de Heer Jules Neyt nauw aan het hart en, als ik het goed voorheb, bezat hij ene kleine verzameling interessante voorwerpen en documenten.

Met hem verdween een rechtschapen man, die niets dan vrienden telde.

Wij bieden, langs deze weg, aan zijn treurende weduwe en zijn liefhebbende zoon de uitdrukking aan van ons medevoelen.

Hij ruste in Vrede.

L. VERLODT.

Boekbesprekingen.

GEUSSENS (J.). *Volksbeewegen voor ziekten van mens en dier. Kath. VI. Hogeschool-uitbreiding, jg. XLI, n° 3, 1947. N. V. Standaard-Boekhandel, Antwerpen, 91 blz. Prijs : 15 fr.*

De titel van dit mooi uitgegeven werkje is onvolledig. Er is hier alleen sprake van volksbeewegen uit het arrondissement Mechelen, waarvan S. een zeer volkomen en systematisch overzicht geeft.

Hij behandelt achtereenvolgens de beewegen betreffende de onvruchtbaarheid en het zwangerschap, de kinderziekten, de beenziekten bij kinderen en volwassenen, die met betrekking tot de bij het volk meest bekende ziekten en kwalen, geschikt volgens alfabetische orde : breuken, hoofdpijn, huidziekten, keelpijn, koorts, enz., om te eindigen met de veeziekten.

Voor iedere beeweg worden de verschillende geplogenheden en gebeden er aan verbonden opgegeven. Alhoewel S. zich natuurlijk gedocumenteerd heeft bij de voornaamste auteurs over dit onderwerp, vooral bij G. Celis, A. De Cock, Chalon en Van Heurck, toch blijft het persoonlijk onderzoek de hoofdbron van zijn studie, die ons dan ook een klaar en juist beeld geeft van het volksgeloof, bepaald op het gebied der beewegen, in het arrondissement Mechelen.

F. V. Es.

ANDREW GUERSHOON-COLIN. — *Russische Spreekwoorden.* Een bijdrage verschenen in het door de «Penguin Books Ltd» uitgegeven «RUSSIAN REVIEW», Nr. 2; London & New York; z. j.

De schrijver begint met ons eraan te herinneren dat, wanneer hij spreekt van *Russische spreekwoorden*, hij hiermede deze van het Groot-Russische volk bedoelt, de voornaamste groep mensen van de zestien hoofdstammen. Hij zegt voorts dat, ofschoon het Russisch de moedertaal is van meer dan honderd miljoen mensen, die een gebied bewonen waarvan de uiterste punten meer dan 8.000 kilometer van elkander verwijderd zijn, de spreekwoorden, in hun grote meerderheid, niet alleen van hetzelfde type zijn, maar zelfs woord voor woord identisch zijn. Dit schrijft hij toe aan twee oorzaken : 1°. — dat het Russisch haast geen dialecten heeft en 2°. — dat de kolonisten, die naar de verre streken van de Sovjet Unie zijn gaan wonen, meestal uit het centrale deel van Rusland (thans meer gekend onder de benaming Russische Federatieve Socialistische Republiek) kwamen.

Schr. betuigt verder dat tijdens de eerste jaren na de Revolutie van November 1917 de folklore van ambtswege verwaarloosd werd, omdat er meer dringende dingen te doen waren, namelijk de strijd om het bestaan; maar dat, naarmate de toestand zich normaliseerde, meer en meer belangstelling kwam voor de kulturele aangelegenheden, die uitgaan van het volk zelf.

Spreekwoorden zijn een parel van de folklore, zegt hij nog. En dat de regering ze naar waarde schat, wordt bevestigd door de spoed, die ze aan de dag legt om ze door ervaren mensen te laten optekenen. Wij, Vlaamse folkloristen, kunnen ons slechts verheugen in de steun, die de Sovjetische folklore van hogerhand geniet, en vragen, maar één ding : ervan mee te mogen genieten, door het kennismaken van de folkloristische publicaties.

Intussen menen we, dat dhr. Guershooon-Colin het ons niet zal euvel duiden, indien wij hier enkele spreekwoorden overdrukken :

Een hand die neemt, is nooit moe.

Hij die geen stem heeft, houdt van zingen.

Worst geen vrienden kwijt door hen geld te lenen.

(Pour conserver ses amis, on ne vend pas à crédit.....)

Wanneer je vrouw je vleit, zoekt ze slecht te doen.

Een arend vangt geen vliegen.

Hij die Moskou niet gezien heeft, weet niet wat schoon is.

Groen geogst, rauw gegeten !

De kok zal van honger niet sterven.

De zee is kalm voor wie op de oever blijft.

Drink, en je zult sterven; drink niet, en je zult nog sterven; daarom is het beter te drinken.

(Of werd dit spreekwoord in de wereld gezonden door de stokers van vodka ??)

De Zigeuner dacht : « Een gestolen paard is goedkoper dan een dat men koopt ».
Niemand sterft voor zijn uur.

Uit een voetnota menen we te mogen besluiten, dat bedoeld artikel een samenvatting is van Schr.'s boek « *Certain Aspects of Russian Proverbs* », uitgegeven door Frerick Miller, London, 1941.

Wat er ook van zij, wij bevelen dit artikel warm aan en drukken de hoop uit dat de « *Russian Review* » en de « *Penguin Books* » ons nog meer zulke artikels zullen voorleggen.

En voor het gepresterde zeggen wij de uitgevers dank, en de schrijver proficiat.

Etterbeek, St. Jan in de winter, 1946.

A. H. VAN DYCK.

LANDSMAN (Dr Leo). — **Het Poppentheater van Sergej Obraztsov te Moskou. 1947.** Boekuil en Karveel Uitgaven. Antwerpen, 91 blz. Geïllustreerd met 39 foto's, buiten tekst. Prijs : 90 fr.

Dit is een mooi en aantrekkelijk boek, geschreven met grote bewondering voor de acteur Sergej Obraztsov, directeur van het bekendste poppentheater in de U. S. S. R. en vernieuwer van het poppenspel aldaar. Deze fijnzinnige artist, vol bezieling voor zijn kunst, heeft van het poppenspel artistiek toneel gemaakt en talrijke onderlegde volgelingen gevormd, die over gans Rusland verspreid zijn. Want aan zijn theater is, benevens een poppenmuseum, een « school » met tweejarige cursus gevoegd, waar regisseurs en kunstenaars (schilders en ontwerpers van poppen en decors) worden gevormd. Er is dan ook geen sprake meer van zuivere volkskunst — wat wel hoofdzakelijk nog het geval is in Vlaanderen — wanneer het hedendaags Russisch poppenspel bedoeld wordt, maar wel van toneelkunst tout court. Het poppenspel heeft er het domein van de folklore verlaten en de stukken in de poppentheaters vertoond, ofschoon ze nog in hoofdzaak onderwerpen behandelen ontleend aan de sprookjeswereld, worden door artisten opgesteld, geïnceneerd en opgevoerd; de poppen, de schermen worden door kunstenaars ontworpen en gemaakt, en het steeds verzorgde muzikaal gedeelte door musici gecomponeerd.

Alhoewel er nog zeer veel gespeeld wordt met handpoppen, vooral voor de kindervertoningen, treden ook poppen op staafjes op, een soort van moderne adaptatie van de Javaanse poppen, eigen aan Rusland. Marionnetten (draadpoppen) worden zeer zelden gebruikt.

S. beschrijft enkele karakteristieke en treffende tonelen, die hem het meest bekoord hebben, uit sommige stukken van Obraztsov's repertoire, en doet het met zulke geestdrift, dat de lezer zelf onder de bekoring komt te staan.

Terwijl in ons land van Staatswege om zo te zeggen niets gedaan wordt om het poppenspel te bevorderen, heeft het Russisch Ministerie van Onderwijs sedert 1932 zijn volle belangstelling gewijd en zijn steun verleend aan de poppentheaters, om het poppenspel tot waardige tak van de toneelkunst te doen uitgroeien, want het heeft zeer wel de grote opvoedende waarde ervan ingezien. Het Moskouer Staatstheater van het Poppenspel, dat over een personeel van ongeveer 100 man beschikt en in een ruim gebouw gevestigd is, ontvangt vanwege het vermelde Ministerie een jaarlijkse toelage van 500.000 roebel en kan daarenboven voor elk nieuw stuk beroep doen op een aanvullende subsidie.

Ook voorziet het nieuwe vijfjarenplan in de oprichting van 121 nieuwe poppentheaters, die alle in een omschreven gebied zullen rondreizen.

S. geeft om te eindigen een beknopt overzicht van de beste Sovjet-boekjes over het « artistiek » poppenspel, waaronder naast die van Sergej Obraztsov, vooral die van zijn regisseur, tevens directeur van het poppenmuseum, A. Fedotor, die ook het plan heeft opgevat met grote poppen van 2 à 3 meter op openbare plaatsen vertoningen te houden, en die van Demmeni, de grote poppenacteur uit Leningrad, dienen vermeld.

Wij zijn er vast van overtuigd dat de S. met deze « lekebeschouwingen » belangstelling zal weten in te boezemen voor de « artistieke les » van Sergej Obraztsov in het bijzonder en voor het hoogstaande poppentheater in de U. S. S. R. in 't algemeen bij alle liefhebbers van het poppenspel in ons land. Wij bevelen hun dan ook dit mooi uitgegeven, prachtig geïllustreerd boek aan, dat de Boekuil en Karveel Uitgaven zeker eer aandoet.

F. V. ES.

FEDOTOR, A. — **Anatomie van de Toneelpop**, bewerkt door het Museum van 's Rijks Centraal Poppentheater, onder de artistieke leiding van S. V. Obratsov, Staatsuitgeverij «Iskoesstvo» (De Kunst), Moskou-Leningrad, 1944. Tekeningen van V. S. Sjtsjerbakov.

Dr L. Landsman, attaché bij het Belgisch Gezantschap te Moskou en lid van onze Bond, stuurde ons dit keurig, ofschoon op oorlogspapier gedrukt, uitgegeven werkje over de anatomie van de Russische marionetten, zoals ze heden nog optreden in het Moskous poppentheater van Obratsov, de talentvolle leider van het Poppenspel in Rusland. De grote verdienste van dit Russisch werkje is zijn overvloedige en duidelijke illustratie, die de tekst bijna overbodig maakt, al zullen heel wat bijzonderheden aan de niet-Russisch-lezenden noodzakelijkerwijze ontsnappen, waarom we de hulp hebben ingeroepen van Dr H. Thiery (Johan Daisne), die ons terzake zeer behulpzaam is geweest, waarvoor onze hartelijke dank.

Eerst krijgen we een uiteenzetting over de handpoppen, hun samenstelling en de verschillende manieren kop en armen te «hanteren», met één of al de vingers van de hand of met twee handen. Zeer vernuftige combinaties laten toe leven in te blazen in groepen van zelfs vijf personages met één enkele hand.

Daarna komen de «stokpoppen» aan de beurt, zoals de poppen in het Javaanse poppenspel worden bewogen, en de onderaan bewogen marionetten, die vroeger ook in Frankrijk, namelijk te Parijs, in trek waren. Hier wordt ons gedemonstreerd hoe deze poppen, die ook soms dierfiguren zijn, nl. paarden, honden en katten, ja een met een paard bespannen droschka, levensecht worden. Om de handen volledig vrij te houden kan de pop op het hoofd van de speler worden gemonteerd.

Hoe grote poppen: monsters, draken, ja een waterspuitende walvis, door verschillende mannen, vrouwen of knapen, worden vertoond, wordt ons door tekeningen duidelijk gemaakt.

Een belangrijk hoofdstuk handelt over de talloze knepen of trucs, die de ogen van de poppen kunnen doen rollen of lichten, de monden of bekken openen, handen en voeten in beweging brengen.

Een toevoegsel met talrijke foto's toont ons het voetlicht, bv. «De Gelaarsde Kat», gespeeld met handpoppen door V. M. Patiomkina van 's Rijks Centraal Poppentheater, «Lady Macbeth», pop-op-stokkenspel van Jefimov, waar de details van de kledij handig de voorarmstokken maskeren, de wonderbare poppen uit «Reizen in vreemde streken» van V. N. Terechova, en vooral de sprekende Mimiekpoppen van «Vul het glas!» van S. V. Obratsov, de meester-regisseur van het Russische poppenspel. Draadpoppen, zoals wij ze in West-Europa gewoon zijn, schijnen in het Russisch poppentheater minder in trek. Kortom, het werkje van A. Fedotor over poppentehniek mag er zijn. Voor onze poppenspelers valt er veel uit te leren. Wie bezorgt ons een Nederlandse uitgave?

P. D. K.

D'HONDT (Prof. Dr J.) en KEYSER (Prof. Dr P. De). — GENT. N^o X van de serie **Steden en Landschappen**, uitgegeven in samenwerking met de Vlaamse Toeristenbond door de De Sikkel, Antwerpen, 1947, 387 blz. Geïllustreerd. Prijs: Ing. 280 fr., geb. 320 fr.

Dit prachtig gedrukt en rijk geïllustreerd boek, dat de uitgeverfirma De Sikkel eer aandoet en zeker de lastigste bibliofiel zal bevredigen, bevat een beknopte, maar toch klare, zeer overzichtelijke en volgens de laatste wetenschappelijke bevindingen opgestelde **Historische Schets van Gent** door Prof. D'Hondt en een meer uitgebreide **Kunsthistorische Schets** door Prof. De Keyser, bestaande uit twee hoofddelen: I, **De Monumenten van Gent** en, II, een zeer uitvoerige en flink gedocumenteerde **Schets ener Geschiedenis van de Beeldende Kunsten te Gent**. In deze beide delen gaat schrijver chronologisch te werk.

Alle stijlen zijn in de talrijke Gentse monumenten vertegenwoordigd, vanaf de **Romaanse** tot de ultra-modernste, alhoewel de meeste hedendaagsche **Gentse architecten** nog steeds vasthouden aan een taaie archeologische traditie op

bouwkundig gebied, traditie die haar oorsprong vindt in het milieu, dat zo rijk is aan prachtige architectonische getuigen uit vroegere eeuwen. Met Prof. De Keyser zijn wij dan ook dankbaar « voor wat de XIXe eeuwse Gentse urbanisten, stadsbeheerders en architecten, die vooral oudheidkundigen en oudheidsminnaars waren, van Gent als Monumentenstad hebben gemaakt: een historische stad, waar te midden van het moderne nijverheids- en handelsleven, de oude en nieuwe stenen hun «hou ende trou» belijden aan het duizendjarig verleden van het Gentse volk ».

Ook op het gebied der beeldende kunsten is Gent een rijke en «gezegende» stad, niet slechts door de schatten aan schilderijen en beeldhouwwerken, die zijn kerken, openbare gebouwen en musea bevatten, maar ook door de talrijke schilders, miniaturisten, beeldhouwers, kunstsmeden en xylografen, die aldaar geboren zijn of gewerkt hebben. Velen onder hen genieten een wereldfaam. Dit openbaart ons Prof. De Keyser in zijn *Schets der Beeldende Kunsten te Gent*.

De verschillende kunstscholen, die elkander in de loop der eeuwen in de Nederlanden opgevolgd zijn, hebben te Gent waardige vertegenwoordigers gehad. Deze schets gaat tot het jaar 1943.

Jammer dat w'j in dit werk een schets ener geschiedenis van de letterkunde en van de wetenschap te Gent moeten derven. Want ook op die gebieden liet zich «de Vechtstad» gelden. Wie spant zich voor deze taak in?

Zeker is dit een boek dat niet slechts door iedere Gentenaar, die zijn stad liefheeft met belangstelling zal gelezen worden, maar ook door iedere toerist, onze taal machtig, die iets meer over de geschiedenis en de kunstschatten van de Stad van Leie en Schelde wil weten dan de droge gegevens in gewone handboeken en reisgidsen vermeld, met vrucht en interesse zal geraadpleegd worden.

F. V. ES.

AAN ONZE LEDEN EN LEZERS.

Abonnementprijs.

Wij vestigen de aandacht van onze abonneuten er op dat bij beslissing van de beheerraad, goedgekeurd door de Algemene Vergadering van 9 November jongstleden, de abonnementsprijs gebracht is op 50 fr.; voor het buitenland op 80 fr. Gelieve bij het storten van het lidmaatschapgeld voor 1948 en liefst op onze postcheckrekening, er rekening mede te houden. Dank U.

F. DE COSTER. — AUGUST HENDRIKX HERDACHT.

De studie van de Heer De Coster, over de Vlaamse toneelschrijver A. HENDRIKX, in ons laatste nummer verschenen, werd als afzonderlijke uitgave in de handel gebracht. Ze is op ons Sekretariaat te verkrijgen tegen de prijs van 15 fr.

FOLKLORISTISCHE ENKWESTEN DER PROVINCIE OOSTVLAANDEREN.

De antwoorden die werden binnengezonden op de beide vragenlijsten, die door de zorgen van de «Commissie voor Cultureele Aangelegenheden» van de Provincie Oost-Vlaanderen werden rondgestuurd, namelijk die over de Kermissen en die over de Uithangborden, werden aan de Bond der Oostvlaamse Folkloristen overgemaakt. We danken de Commissie voor Cultureele Aangelegenheden der provincie, voor dit blijk van vertrouwen.

Het ingestuurde materiaal zal door onze zorgen worden bewerkt en, hopen we, een interessante bijdrage blijken te zijn voor de kennis der folkloristische gebruiken in onze provincie.